

Ortopedicko-protetická společnost ČLS JEP (org. č. 100)

Society for Prosthetics and Orthotics CzMA

V období po skončení 2. světové války až do roku 1961 se otázkami protetiky z medicínského hlediska zabývali a protetické pomůcky předepisovali i kontrolovali lékaři různých oborů, především ortopedi, aniž by byli pro tuto činnost vyčleněni. Se vznikem tzv. Krajských protetických oddělení při NsP III. typu v roce 1961, do jejichž čela byli jako primáři postaveni lékaři-ortopedi nebo chirurgové, byli do tzv. lékařského úseku těchto oddělení přijímáni i další lékaři na plný nebo částečný pracovní úvazek. Tito lékaři vytvořili již tehdy úzkou, na oblast protetiky zaměřenou skupinu, která se pravidelně scházela na společných poradách, dále při příležitosti odborných kurzů pořádaných Výzkumným oddělením n. p. Orthopedia, později Výzkumným protetickým pracovištěm (VPP) při n. p. Orthopedia, resp. n. p. Ergon a při dalších akcích. Souběžně se vybraní lékaři oboru zúčastňovali jednání nebo vedli tzv. protetické komise zřízené při Ortopedické společnosti, Rehabilitační společnosti a Chirurgické společnosti ČsLS JEP.

Protetiční technici byli od roku 1970 sdruženi v Sekci ortopedických protetiků technických oborů ČsLS JEP. Tato se v roce 1991 změnila v Československou federaci ortopedických protetiků technických oborů a v roce 1993 v Českou federaci ortopedických protetiků. Lékaři však zůstávali stále bez zastřešující organizace, i když jako zvláštní skupina vystupovali na lékařských konferencích a sjezdech, na kterých byla jako samostatná část zařazována ortopedická protetika.

Po listopadu 1989 vznikl přípravný výbor pro ustavení Ortopedicko-protetické společnosti ČsLS JEP. Jedním z důvodů bylo zrušení funkce tzv. hlavního odborníka pro ortopedickou protetiku, takže lékaři oboru nebyli zváni ke společným poradám a nemohli řešit své specifické problémy. Přípravný výbor iniciovali primáři protetických oddělení, mj. také na základě požadavků mladších lékařů z příbuzných oborů, kteří potřebovali informace, instruktáže a školení v protetice. Výbor vyzval zájemce z řad lékařů ke vstupu do této společnosti.

Dne 23. dubna 1997 se konalo shromáždění členů společnosti, na kterém byla přednesena zpráva o činnosti v roce 1996 a zpráva o dosud proběhlých jednáních s MZ ČR, ČLK, VZP a FOPTO (Federace ortopedických protetiků technických oborů). Byl zvolen nový výbor a přijato usnesení doporučující postup další práce společnosti. Ve 2. polovině roku se konala mimořádná společná schůze protetických lékařů, vedoucích protetických techniků, zástupců protetických organizací techniků a výrobců PZT, na které byli účastníci seznámeni s posledními jednáními s VZP a s jejími stanovisky k PP, s návrhem generického seznamu PZT a s návrhy společnosti o způsobu a zásadách dalších kontaktů s VZP.

Na společných jednáních v roce 1998 se postupně sblížovala stanoviska společnosti a zástupců organizací ortopedických protetiků, s cílem upevnit spolupráci s těmito organizacemi. Dr. Hadraba odešel do důchodu a vzdal se i funkce předsedy společnosti, kterou vykonával od jejího založení. V květnu 1998 byl do této funkce zvolen primář MUDr. Jiří Hrabák. V průběhu roku vypracovali MUDr. J. Hrabák a MUDr. V. Matuška na výzvu ČLS JEP návrh standardu ČLS JEP „Protézování po amputaci dolních končetin“. Po oponentuře doc. Hadrabou byla tato práce převzata ČLS JEP k dalšímu zpracování. V uplynulých letech a také i začátkem roku 1999 se na členy naší společnosti obrátili někteří výrobci PP se žádostmi o posouzení nových výrobků. Na základě dřívějších zkušeností bylo výborem LSOP rozhodnuto, že takové výrobky se žádostmi budou zasílány předsedovi výboru LSOP, který je předvede na schůzi výboru. Výbor také rozhodne, kdo provede jejich klinické vyzkoušení, eventuálně zda pověří některého z lékařů, který se újeji pomůckami typu předkládaného výrobku zabývá, vypracováním posudku a po projednání ve výboru sdělí svůj závěr a stanovisko LSOP příslušnému navrhovateli.

Významné aktivity

Z iniciativy lékařů-protetiků a za organizačního vedení výzkumného protetického pracoviště byly od roku 1963 pořádány pravidelné doškolovací kurzy jednak pro lékaře-protetiky, jednak pro protetické techniky. Později byly kurzy pro lékaře pořádány ve spolupráci s ILF Praha, na kurzech pro techniky spolupracoval IDVSZP Brno. V té době se již na odborné práci podílela řada lékařů-ortopedů a chirurgů, a protože dnem 10. srpna 1981 byla vydána vyhláška MZ č. 77, která zařadila ortopedickou protetiku jako nástavbovou specializaci po atestaci I. stupně z chirurgie a ortopedie, zvýšil se zájem lékařů jak o obor jako takový, tak i o získání odborných znalostí potřebných k předepisování a k posuzování funkce a léčebného vlivu těchto pomůcek.

Lékaři pracující v oboru se pravidelně scházeli na poradách, kde řešili otázky získávání nových materiálů a polotovarů pro stavbu moderních protetických pomůcek. Na podobné porady zval lékaře-protetiky nepravidelně také výrobní podnik Ergon a tito lékaři se též podíleli na posuzování plnění výzkumných úkolů výzkumného protetického pracoviště. Po rozdělení tohoto pracoviště na složky: výzkumnou a medicínskou a výrobně-vývojovou byla převedena jeho výzkumně-medicínská část do ILF. Jako výzkumně-vývojová laboratoř ortopedické protetiky (VVL OP) plnila jak výzkumné, tak pedagogické úkoly až června 1988. Potom přešla jako Centrum ortopedické protetiky do nově vzniklé Kliniky rehabilitačního lékařství UK. Toto jediné výzkumné pracoviště v oboru pracovalo samostatně v období říjen 1953–červen 1988 a plnilo kromě výzkumně-vývojové a pedagogické činnosti také společenskou funkci udržování kontaktů mezi lékaři a techniky pracujícími v oboru.

V roce 1995 zahájilo Centrum ortopedické protetiky při Klinice rehabilitačního lékařství UK v Praze seriál seminářů pro lékaře předepisující protetické pomůcky (PP) nebo zainteresované v oboru ortopedické protetiky (OP); semináře se věnovaly základním skupinám PP, indikacím a předepisování. V roce 1995 byly uspořádány celkem tři dvoudenní semináře, dva v Praze a jeden – pořádaný oddělením ortopedické protetiky Masarykovy nemocnice – v Ústí nad Labem.

V této činnosti pokračovala společnost i v následujícím roce a věnovala se třem oblastem zájmu členů: 1. zpracování návrhů a připomínek k připravovanému seznamu lékařských výkonů; 2. spolupráci s organizacemi ortopedických protetiků, na jejichž seminářích se již i v minulosti řada našich lékařů svými referáty a připomínkami podílela; 3. školení a doškolování v OP. Společnost také nabídla MZ ČR a ČLK vypracování generického seznamu PZT

(rozpracovali MUDr. V. Roubíček a MUDr. V. Kousal), o který projevila zájem a vyžádala si předlohu i VZP.

Členové výboru společnosti se v průběhu roku 1998 účastnili jednání FOPTA a nabídli – při ustavení kvalifikačních a rekvalifikačních kurzů FOPTA vytvořených ve smyslu vyhlášky MPŠV ČR na základě pověření MŠMT – svou účast jako odborní učitelé. Tato nabídka byla přijata a přednášky nebo konzultace členů společnosti byly zařazeny do rozvrhu učebnicových modulů.

Časopis

Obrové středisko vědeckých, technických a ekonomických informací výše zmíněného protetikého pracoviště začalo pro lékaře a techniky vydávat od června 1961 časopis Technicko-ekonomické informace, který vycházel nepravidelně. Od roku 1966 byl časopis přejmenován a vycházel pod názvem Ortopedická protetika. Souběžně s ním vydávalo totéž pracoviště výběr protetikých anotací formou kartotéčních dvojlístků pod názvem Operativní informace. Vydávání obou těchto periodik podporoval n. p. Ergon, který vydávání a rozesílání těchto časopisů, určených pro vnitřní potřebu a poskytovaných cca 700 zájemcům zdarma, hradil a v prosinci 1985 jejich vydávání ukončil.

Předseda: MUDr. Jiří Hrabák

Oddělení ortopedické protetiky FN, Plzeň

Vědecký sekretář: Doc. MUDr. Ivan Hadraba, CSc.

Centrum ortopedické protetiky, Praha

Podklady zpracoval doc. MUDr. Ivan Hadraba, CSc.

Neaktualizováno.